

DIAKON

18/2021

ROCZNIK
INSTYTUTU LITURGII, MUZYKI I SZTUKI SAKRALNEJ

WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO UNIWERSYTETU OPOLSKIEGO

© Copyright by Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego
Uniwersytetu Opolskiego

ISSN 1730-6353

Wydaje: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego
ul. Kard. B. Kominka 1a, 45-032 Opole, tel./fax 77 44 11 502
e-mail: rwwt@uni.opole.pl

Druk: Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża
ul Katedralna 8a, 45-007 Opole, tel. 77 453 94 93
e-mail: sekretariat@wydawnictwo.opole.pl

Spis treści

Od redakcji	3
<i>Editorial</i>	

Materiały i opracowania Studies

KS. DK. WALDEMAR ROZYNKOWSKI Oddanie się Matce Bożej w Stoczku przez prymasa Stefana Wyszyńskiego źródłem inspiracji dla życia i posługi diakonów stałych w Polsce	7
<i>Devotion to Mary, mother of God in Stoczek by Primate Stefan Wyszyński as a source of inspiration for the life and ministry of permanent deacons in Poland</i>	

MAREK MARCZEWSKI KS. DK. WALDEMAR ROZYNKOWSKI Wspólnoty pochodzenia powołań diakonów stałych i ich rola	17
<i>Communities of origin for permanent deacons' vocations and their role</i>	

KS. DK. ADAM RUNIEWICZ Posługa <i>caritas</i> diakonów stałych w świetle wybranych homilii ks. bpa Rudolfa Pierskały	27
<i>Caritas service of permanent deacons in the light of selected homilies by Bishop Rudolf Pierskała</i>	

Świadectwa Testimonies

KS. DK. ADAM RUNIEWICZ Droga, która wiedzie dalej. O historii powołania i pierwszych doświadczeniach posługi	39
<i>The road that leads further. About the history of vocation and the first experiences of the ministry</i>	

STANISŁAWA DEMSKA	
Wspólnie z mężem – diakonem. Świadectwo	45
<i>Together with her husband – a deacon</i>	
KS. DK. JERZY DEMSKI	
Świadectwo kształtowania się powołania do diakonatu stałego	49
<i>Testimony of the formation of a vocation to the permanent diaconate</i>	
KS. DK. ANDRZEJ WOŁODŹKO	
Powołanie, formacja, posługa w drodze do diakonatu stałego	53
<i>Vocation, formation, ministry on the way to permanent diaconate</i>	
KS. DK. DOMINIK CZAJA	
Diakonat czasem uczenia się jeszcze większej służby Bogu i człowiekowi	57
<i>Testimony</i>	
KS. DK. DAMIAN WIECZOREK	
„Co ma wspólnego kardynał z diakonem?”	59
<i>“What does a cardinal have in common with a deacon?”</i>	
KS. DK. WOJCIECH DĄBROWSKI	
Bogu niech będą dzięki!	63
<i>Thanks be to God!</i>	

Recenzje i omówienia

Reviews

KS. DK. MAREK CZOGALIK	
Więzienie jako przestrzeń dla posługi diakona. Omówienie półrocznika „Diaconia Christi” poświęconego służbie diakonów w więzieniach	69
<i>Prison as a space of service for the deacon</i>	
KS. DK. WALDEMAR ROZYNKOWSKI	
Marek Marczewski <i>Diakonat stały. Historia – teologia – duchowość</i> , Lublin 2019, ss. 299	77
<i>Permanent deacon. History – theology – spirituality</i>	

MAREK MARCZEWSKI

Diakonat stały w Kościele w Polsce, t. 2: Powołanie – posługa – duchowość
red. W. Rozynkowski Wydawnictwo „Bernardinum”, Pelplin 2020 81
Permanent deaconate in the Church in Poland, vol. 2, Vocation – service – spirituality

MICHAŁ BIAŁKOWSKI

Diakonat stały w Kościele w Polsce, t. 3: Powołanie – duchowość –
świadectwo, red. W. Rozynkowski, Wydawnictwo „Bernardinum”, Pelplin
2021 85
Permanent deaconate in the Church in Poland, vol. 3, Vocation – service – spirituality

MAREK MARCZEWSKI

Pascal Desthieux, *Milczenie w liturgii*, tłum. Aleksandra Kuźma,
Inicjatywa Ewangelizacyjna wejźmy na szczyt, Kraków 2021 89
Silence in the liturgy

Wydarzenia

Events

KS. DK. WALDEMAR ROZYNKOWSKI

Adwentowy dzień skupienia diakonów stałych na Jasnej Górze.
28 listopada 2020 r. 95
Advent day of recollection for permanent deacons at Jasna Góra – 28 November 2020

KS. DK. WALDEMAR ROZYNKOWSKI

Święcenia w Krapkowicach 99
Ordination of permanent deacons – Krapkowice

KS. PIOTR TOWAREK

Diecezja elbląska ma sześciu nowych diakonów stałych 101
The Diocese of Elbląg has six new permanent deacons

KS. PIOTR TOWAREK

Diecezja elbląska ma czterech nowych diakonów stałych 103
The Diocese of Elbląg has four new permanent deacons

KS. BP JACEK JEZIERSKI	
Kazanie podczas święceń diakonów stałych. 4 lipca 2020, katedra św. Mikołaja w Elblągu	105
<i>The sermon during the ordination of permanent deacons (July 4, 2020, St. Nicholas Cathedral in Elbląg)</i>	
KS. BP JACEK JEZIERSKI	
Kazanie podczas święceń diakonów stałych. 3 lipca 2021, katedra św. Mikołaja w Elblągu	109
<i>The sermon during the ordination of permanent deacons (July 3, 2021, St. Nicholas Cathedral in Elbląg)</i>	
KRZYSZTOF KRÓL	
Diecezja zielonogórsko-gorzowska ma pierwszego diakona stałego. Relacja ze święceń	111
<i>The Diocese of Zielona Góra and Gorzów has its first permanent deacon. Report from the ordination</i>	
Spis treści	115
<i>Table of contents</i>	

KS. DK. WALDEMAR ROZYNKOWSKI

Toruń

Oddanie się Matce Bożej w Stoczku przez prymasa Stefana Wyszyńskiego źródłem inspiracji dla życia i posługi diakonów stałych w Polsce

Wstęp

Jednym z najważniejszych, a jednocześnie najtrudniejszych wydarzeń w historii Kościoła w Polsce po II wojnie światowej było aresztowanie prymasa Stefana Wyszyńskiego. Przypomnijmy kilka faktów. 25 września 1953 r. około godz. 22.30 zaczęto dobijać się do bramy domu arcybiskupiego przy ul. Miodowej w Warszawie. Bezprawną decyzją rządu z 24 września prymas Stefan Wyszyński został zawieszony w posłudze arcybiskupiej oraz postanowiono go usunąć z Warszawy¹. Krótco po północy, czyli już 26 września, prymas został wywieziony ze swojej siedziby i we wczesnych godzinach porannych znalazł się w Rywałdzie – niewielkiej miejscowości położonej przy drodze między Brodnicą a Grudziądem². Umieszczono go w jednej z cel kapucyńskiego klasztoru. Nie przebywał tu długo, ponieważ już 12 października przewieziono go do pobernardyńskiego klasztoru w Stoczku, nazywanym często Warmińskim lub Klasztornym. W miejscu tym 8 grudnia 1953 r. dokonał aktu osobistego oddania się Matce Bożej³.

---

¹ Zob.: M.P. ROMANIUK, *Życie, twórczość i posługa Stefana Kardynała Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia*, t. 1, Warszawa 1994, s. 656–669; J. ŻARYN, *Aresztowanie Prymasa Polski – okoliczności, przebieg, konsekwencje (1953–1956)*, „Studia Prymasowskie” 1 (2007), s. 47–69; E.K. CZACZKOWSKA, *Kardynał Wyszyński. Biografia*, Kraków 2013, s. 201–202; A. DZIUROK, *Uwięzienie prymasa Polski Stefana kardynała Wyszyńskiego – okoliczności i konsekwencje*, w: M. BIAŁKOWSKI, W. POLAK (red.), *Prymas Polski Stefan Kardynał Wyszyński na Ziemi Pomorskiej i Kujawach*, Toruń 2014, s. 11–25.

² Zob.: W. ROZYNKOWSKI, *Uwięzienie prymasa Stefana Wyszyńskiego w klasztorze kapucynów w Rywałdzie w świetle kroniki klasztornej*, „Rocznik Grudziądzki” 28 (2020), s. 237–241.

³ S. WYSZYŃSKI, *Zapiski więzienne*, Warszawa 1995, s. 48.

Prymasowskie zawierzenie Maryi wydało wiele owoców. Miało ono ogromne znaczenie nie tylko dla życia duchowego prymasa, ale również dla całej jego posługi pasterskiej, a szerzej także dla Kościoła w Polsce⁴. Odwołując się do wydania sprzed blisko siedemdziesięciu lat, chcemy poszukać w nim inspiracji dla nowego powołania w Kościele w naszym kraju (obecnego od 2008 r.), mianowicie powołania diakona stałego. Jestem bowiem przekonany, że maryjne zakorzenienie diakonów stałych powinno być jedną z najważniejszych odsłon, charyzmatem, duchowością, codziennością, ich drogi wiary⁵.

Przypomnimy, że w historii obecności diakonów stałych w Kościele w Polsce od początku spotykamy odniesienia do Matki Bożej⁶. Zauważmy, że nie jest to zjawisko ani przypadkowe, ani wyjątkowe. Wiele rodzących się wspólnot, powstających nowych dzieł w Kościele czy w końcu konkretnych powołań ma w swojej historii odniesienie do Najświętszej Maryi Panny. Maryja była i jest swoistym punktem odniesienia, a nawet swoistym fundamentem, na którym wznosi się różne budowle na drodze wiary. Ale przede wszystkim Maryja wchodzi najpierw w historię powołania konkretnego człowieka, gdyż on tu jest najważniejszy. I tak dochodzimy do interesującego nas powołania diakonów stałych. W niniejszym artykule spojrzymy właśnie na ich wybrane wątki przeżywania wiary w perspektywie zawierzenia Matce Bożej przez prymasa.

Niewolnik Maryi

Przebywając w więzieniu w Stoczku, prymas Stefan Wyszyński przez trzy tygodnie przygotowywał się do bardzo ważnego dla niego wydarzenia. Pod datą

---

⁴ Zob. wybrane prace poświęcone duchowości maryjnej prymasa Stefana Wyszyńskiego: Z. GRZEGORZEWSKI, *Prymas Wyszyński – człowiek zawierzenia*, „Biblioteka Kaznodziejska” 141 (2001), nr 5, s. 148–188; T. SIUDY, *Duchowość maryjna w życiu i nauczaniu Prymasa Tysiąclecia*, w: J. MACHNIAK, J. GOGOLA (red.), *Duchowość Prymasa Tysiąclecia*, Kraków 2002, s. 77–90; J. STROJNY, *Aspekty teologiczne Aktu Oddania Matce Najświętszej. Stefan kardynał Wyszyński – Stoczek Warmiński*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 16 (2003), s. 51–160; J. ZABIELSKI, *Kardynał Stefan Wyszyński – „męczennik zawierzenia”*, „Studia Prymasowskie” 6 (2012), s. 19–33; K. CZUŁAK, *Apostolski wymiar Milenijnego Aktu Oddania w Niewolę Miłości za Wolność Kościoła w Polsce i w Świecie*, w: M. KOWALCZYK, C. PARZYSZEK (red.), *Kardynał Stefan Wyszyński Prymas Tysiąclecia i ewangelizator*, Warszawa 2012, s. 354–357; E. WERON, *Duchowość prymasa Stefana Wyszyńskiego w świetle „Zapisków więziennych”*, w: M. KOWALCZYK, C. PARZYSZEK (red.), *Kardynał Stefan Wyszyński Prymas Tysiąclecia i ewangelizator*, s. 56–58; R. WYSZOMIRSKI, *Maryjna droga kardynała Stefana Wyszyńskiego*, „Tarnowskie Studia Teologiczne” 34 (2015), nr 1, s. 47–65.

⁵ Niniejszy tekst to zmieniona i rozszerzona wersja artykułu: W. ROZYNEKOWSKI, *Akt oddania się Matce Bożej przez prymasa Stefana Wyszyńskiego inspiracją maryjną dla diakonów stałych w Polsce*, „Studia Elbląskie” 21 (2020), s. 485–491.

⁶ O duchowości maryjnej w powołaniu diakona stałego zob.: W. ROZYNEKOWSKI, *O zawierzeniu Maryi diakonów stałych*, „Diakon” 16–17 (2019–2020), s. 55–62; TENŻE, *Każdy diakon będzie patrzył na Maryję – o duchowości maryjnej diakona stałego*, w: TENŻE (red.), *Diakonat stały w Kościele w Polsce*, t. 2: *Powołanie – posługa – duchowość*, Pelplin 2020, s. 167–178.

8 grudnia 1953 r. w *Zapiskach więziennych* czytamy: „Przez 3 tygodnie przygotowywałem duszę swoją na ten dzień. Idąc za wskazaniem błogosławionego Ludwika Marii Grignion de Montfort, zawartymi w książce: *O doskonałym nabożeństwie do Najświętszej Maryi Panny* – oddałem się dziś przez ręce mej Najlepszej Matki w całkowitą niewolę Chrystusowi Panu. W tym widzę łaskę dnia, że sam Bóg stworzył mi czas na dokonanie tego radosnego dzieła. Postanowiłem sobie, że pierwszą parafię, którą będę mógł erygować, uczczę tytułem «Bożego Macierzyństwa Maryi»⁷. Dalej w *Zapiskach więziennych* spotykamy tekst, który Prymas Tyśiąclecia zatytułował: *Akt osobistego oddania się Matce Najświętszej*. Poniżej przytaczamy jego treść:

Święta Maryjo, Bogurodzico Dziewico, obieram sobie Ciebie za Panią, Orędowniczkę, Patronkę, Opiekunkę i Matkę moją.

Postanawiam sobie mocno i przyrzekam, że Cię nigdy nie opuszczę, nie powiem i nie uczynię nic przeciwko Tobie. Nie pozwolę nigdy, aby inni cokolwiek czynili, co uwłaczałoby czci Twojej.

Błagam, przyjmij mnie na zawsze za sługę i dziecko swoje. Bądź mi pomocą we wszystkich moich potrzebach duszy i ciała oraz w pracy kapłańskiej dla innych.

Oddaję się Tobie, Maryjo, całkowicie w niewolę, a jako Twój niewolnik poświęcam Ci ciało i duszę moją, dobra wewnętrzne i zewnętrzne, nawet wartość dobrych uczynków moich, zarówno przeszłych, jak i obecnych i przyszłych, pozostawiając Ci całkowite i pełne prawo rozporządzania mną i wszystkim bez wyjątku, co do mnie należy, według Twego upodobania, ku większej chwale Boga, w czasie i w wieczności.

Pragnę przez Ciebie, z Tobą i dla Ciebie stać się niewolnikiem całkowitym Syna Twojego, któremu Ty, o Matko, oddaj mnie w niewolę, jak ja Tobie oddałem się w niewolę.

Wszystko, cokolwiek czynić będę, przez Twoje ręce Niepokalane, Pośredniczko łask wszelkich, oddaję ku chwale Trójcy Świętej – soli Deo!

Maryjo Jasnogórska, nie opuszczaj mnie w pracy codziennej i okaż swe czyste Oblicze w godzinę śmierci mojej. Amen⁸.

Jak widać, w uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny prymas dokonał aktu oddania się w niewolę Matce Bożej. Przygotowywał się do tego wydarzenia, czytając rozważania św. Ludwika Marii Grignion de Montforta (1673–1716), a dokładnie: jego słynny *Traktat o prawdziwym nabożeństwie do*

⁷ S. WYSZYŃSKI, *Zapiski więzienne*, s. 47–48.

⁸ *Tamże*, s. 48.

Najświętszej Maryi Panny. Dzieło to jest jednym z najbardziej znanych tekstów maryjnych na świecie, które doczekało się wielu wydań.

Zawierzenie prymasa Maryi miało ogromne znaczenie dla jego życia wewnętrznego, duchowości, dla rozumienia powołania oraz miejsca w Kościele, czy codzienności, którą starał się przeżywać w świetle Bożej obecności. Oddanie Maryi stało się wręcz punktem odniesienia do całej historii jego życia. O tym, jak ważne było to wydarzenie, niech świadczy, chociażby fakt, że oddanie Matce Bożej, które miało miejsce w Stoczku, znalazło swoje echo w testamencie prymasa spisanym na Jasnej Górze 15 sierpnia 1969 r. W końcowej jego części czytamy: „Korząc się u stóp Świętej Bożej Wspomożycielki mojej, Bogurodzicy, Dziewicy, Pani Jasnogórskiej, której służyłem jako Niewolnik oddany Jej w więzieniu w Stoczku Warmińskim, dnia 8 grudnia 1953 roku, najpokorniej proszę, Ucieczkę Grzeszników, aby była mi Orędowniczką przed Tronem Trójcy Świętej. Amen”⁹.

Nie można również nie zauważyć, że ta wyjątkowa duchowa więź Prymasa Tysiąclecia z Matką Bożą odcisnęła się także w życiorysach wielu osób, które żyły w czasie, kiedy on posługiwał. Oddziałuje ona także na osoby, które w kolejnych latach po jego śmierci dotykają charyzmatu maryjnego prymasa. A więc jest coraz więcej tych, którzy uczą się przyłgnięcia do Maryi właśnie dzięki prymasowi Stefanowi Wyszyńskiemu¹⁰. W ostatnich latach pośród nich spotykamy diakonów stałych.

Pewna droga do Maryi

Każdy, kto dotyka historii Prymasa Tysiąclecia oraz dziedzictwa, które po nim zostało, bardzo szybko natrafia na maryjną odsłonę jego życia. On wszystko postawił na Maryję¹¹. Ten wymiar świadectwa prymasa jest niezwykle czytelny. Można go nawet nazwać prowokującym dla tych, którzy poznają kolejne wydarzenia z jego życia, z których to w Stoczku z końca 1953 r. było i ciągle jest bardzo brzemienne, czyli dające nadzieję, poczucie obecności Boga i składające ku zyciu.

⁹ B. PIASECKI, *Ostatnie dni Prymasa Tysiąclecia*, Rzym 1982, s. 173.

¹⁰ Zob.: P. NITECKI, *Kontekst społeczny i eklezjalny Aktu oddania się Prymasa Stefana Wyszyńskiego Matce Najświętszej w Stoczku Warmińskim*, w: Z. JABŁOŃSKI, J. PACH (red.), *Przez Akt oddania do zawierzenia Maryi w trzecim tysiącleciu*, Jasna Góra-Częstochowa 2004, s. 38–47; J. STROJNY, *Teologiczny wymiar Aktu oddania Matce Najświętszej*, w: *tamże*, s. 48–58; M. CHMIELEWSKI, *Duchowość Aktu oddania Matce Bożej*, w: *tamże*, s. 59–70; J. PACH, *Od indywidualnego wymiaru Aktu oddania się Prymasa Wyszyńskiego Matce Bożej w Stoczku Warmińskim do społecznych i eklezjalnych zawierzeń jasnogórskich Jana Pawła II*, w: *tamże*, s. 71–98.

¹¹ Zob.: S. WYSZYŃSKI, *Wszystko postawiłem na Maryję*, Warszawa 2007. Zob. także wspomnienia Marii Wantowskiej, członkini Instytutu Prymasa Wyszyńskiego, zatytułowane: *Zawierzenie Matce Bożej w życiu Prymasa Tysiąclecia*, opublikowane w: A. RASTAWICKA, B. PIASECKI (red.), *Czas nigdy go nie oddali. Wspomnienia o Stefanie Kardynale Wyszyńskim*, Kraków 2011, s. 161–168.

Co przywołana historia, a szerzej: całe maryjne życie prymasa może oznaczać dla diakonów stałych? Jak oni mogą je odczytać? Zetknięcie się z prymasem stawia ich przed pytaniem o ich osobistą relację z Maryją. Jaka ona jest? Co można o niej powiedzieć? Diakoni mogą nawet doświadczyć wewnętrznego przynaglenia, aby zmierzyć się z tymi lub podobnymi pytaniami. Ostatecznie więc oddanie się Matce Bożej w niewolę przez prymasa może być dla diakonów stałych pomocą w drodze prowadzącej ich do spotkania z Maryją.

Maryja pomaga zobaczyć dzieła Boga

Podczas Mszy św. celebrowanej na Jasnej Górze 5 sierpnia 1974 r. z okazji 50-lecia święceń kapłańskich prymas odwołał się do swojego przyłgnięcia do Maryi w Stoczku. Tak je po wielu latach opisał: „Gdy przebywałem w Stoczku, zawarłem z Matką Najświętszą dziwną umowę. Powiedziałem Jej: gdyby Bóg pragnął, abym kiedykolwiek wrócił do służby w powierzonych mi archidiecezjach, to pokornie proszę, żeby to było albo w dniu Matki Najświętszej, albo w Jej miesiącu. Wolę nawet dłużej poczekać, byleby to się spełniło. Może stawianie takich wymagań byłoby zuchwałe, zwłaszcza że biskup ma obowiązek wracać do diecezji, gdy przeszkody niepokonalne ustąpią. Jednak dobry Bóg dał mi łaskę: zostałem uwolniony w październiku, w sobotę. Miałem wówczas sprawdzian, że nie był to owoc jakichkolwiek ludzkich zabiegów – broń Boże, moich! – tylko taka była wola Boga. Jest to potwierdzenie, że człowiek jest na właściwej drodze, gdy idzie za Maryją, która zawsze ukazuje nam Chrystusa i mówi: «Cokolwiek wam (Syn mój) każe, czyńcie»¹².

Przywołana prymasowska interpretacja zawierzenia Maryi, a dokładnie: jego owoców, widocznych dzieł Boga, może być bardzo bliska diakonom stałym. Dlaczego? Nie mam wątpliwości, że obecność tego powołania, choć związana z decyzjami i staraniami konkretnych osób, samych diakonów czy biskupów, którzy udzielili im święceń, jest jednak przede wszystkim wypełnieniem woli Boga. To On tak chciał, podjął inicjatywę, dotknął ludzkich serc, sprawił, pomimo licznych trudności, długiej drogi od pierwszych święceń w Kościele (w 1968 r.), aby to powołanie pojawiło się i we wspólnocie wiary w Polsce. I do takiego patrzenia, a właściwie: zawierzenia Bogu, przekonuje nas Maryja, podobnie jak czyniła to w życiu prymasa, który oddał się Jej w niewolę. Dzięki powierzeniu się Matce Bożej, szukaniu u Niej pomocy, tak jak przed kilkadziesiąt laty uczynił to prymas, a dzisiaj czynią to diakoni stali, odczytują oni z większą odwagą swoje powołanie oraz wolę Bożą względem ich życia. Poza tym, pomimo krótkiego

---

¹² S. WYSZYŃSKI, *Głos z Jasnej Góry*, Warszawa 1984, s. 365.

czasu ich obecności, mogą oni także dzięki Maryi zobaczyć już owoce swojej posługi, a w związku z tym utwierdzić się w przekonaniu, że ich powołanie jest darem Boga.

Maryja na trudny czas

Prymas Stefan Wyszyński tak po 25 latach zinterpretował zawierzenie Matce Bożej w Stoczku: „8 grudnia upłynęło 25 lat, gdy w Stoczku na Warmii zrozumiałem znaczenie Matki Najświętszej w Kościele polskim, jako siły jednoczącej, siły, w imię której można poruszyć Polaków i zmobilizować ich dla każdej wielkiej i słusznej sprawy. Wtedy to oddałem się Matce Najświętszej w Jej macierzyńską niewolę. Gdy później zacząłem głosić ideę niewolnictwa Maryi w Polsce, Bracia odważni, choć małoduszni powiedzieli: Na tym punkcie Prymas się potknie. A tymczasem stało się inaczej... Na początku tak zwanej klęski trzeba zawsze postawić na Maryję” (Warszawa, 23 grudnia 1978 r.)¹³.

Inny komentarz prymasa do oddania się Matce Bożej w niewolę spotykamy w jego osobistych zapiskach z początku 1966 r. Przywołując ataki władz komunistycznych na niego oraz cały episkopat po liście do biskupów niemieckich, zanotował następujące słowa: „Jestem niewolnikiem Maryi nie dla pięknych słów. Na wszystko, czego Bóg ode mnie zażąda, jestem zawsze gotów”¹⁴.

Wybitny mariolog francuski ks. René Laurentin zadał kiedyś pytanie prymasowi Wyszyńskiemu o genezę żywotności Kościoła w Polsce w tak trudnym komunistycznym okresie. Usłyszał taką odpowiedź prymasa: „Przecież to Matka Boża”. I dalej napisał tak: „I pojąłem, że to wszystko wynikało z aktu oddania się w niewolę Chrystusowi przez Maryję, którego Prymas Polski dokonał 8 grudnia 1953 r., w czasie gdy uwięziony, odcięty od swojej diecezji i jakiegokolwiek możliwości prowadzenia jej, czuł się zupełnie bezsilny”¹⁵.

Przywołane powyżej słowa ukazują nam, że oddanie Maryi było dla prymasa sposobem przeżywania trudnej i beznadziejnej sytuacji, i to zarówno dla niego samego, jak i całego Kościoła w Polsce, za który czuł się odpowiedzialny. Możemy więc odkrywać Prymasa Tysiąclecia jako tego, który jest orędownikiem podczas trudnych momentów życiowych. O. Zdzisław Kijas w jednym z wywiadów powiedział, że prymas, dzięki swojemu doświadczeniu życiowemu „może być patronem osób, które znalazły się w trudnym położeniu materialnym czy

¹³ S. WYSZYŃSKI, *Kimże jest człowiek...*, Warszawa 1987, s. 49, nr 79.

¹⁴ TENŻE, *Zapiski milenijne. Wybór z dziennika „Pro memoria” z lat 1965–1967*, Warszawa 2001, s. 30.

¹⁵ R. LAURENTIN, *Matka Pana. Traktat mariologiczny*, Częstochowa 1989, s. 6.

duchowym, które czują, że są w sytuacji bez wyjścia. Ludzi, którzy mają wielkie życiowe ideały, lecz jednocześnie czują, że wiatry przeciwnie są nazbyt mocne. Prymas pokazuje bowiem swoim życiem, że nigdy nie należy tracić nadziei¹⁶. Kontynuując powyższe słowa, możemy dodać, że nadzieję prymasa podtrzymała Maryja.

W tej przywołanej maryjnej historii prymasa, odczytanej zarówno jego własnymi słowami, jak i przez tych, którzy dotykali jego życia, mogą się bardzo dobrze odnaleźć diakoni stali posługujący w Kościele w Polsce. Zawierzenie Maryi w Stoczku może pomóc im, być dla nich zachętą, inspiracją, do ciągłego odkrywania wartości swojego powołania, pomimo doświadczania braku jego zrozumienia w różnych miejscach w Kościele¹⁷.

Zawierzenie Maryi pomaga diakonom stałym, podobnie jak to było w przypadku prymasa, zobaczyć właściwą perspektywę swojego powołania, czyli perspektywę łaski Pana. To może dzięki Maryi niejednokrotnie nie muszą oni drętwieć ze strachu o swoje powołanie, Ona daje im wewnętrzne przekonanie, że są we właściwym miejscu. I nawet jeżeli przeżywając swoje powołanie, są oni poturbowani i poranieni, to w tym doświadczeniu nie są sami, jest z nimi Maryja, a więc są we właściwych rękach.

Z prymasem zawierzamy Maryi

Historia, która wydarzyła się 8 grudnia 1953 r. w Stoczku, stała się inspiracją dla wielu, także dla diakonów stałych, do zawierzania Maryi swojego powołania. Zauważmy, że Matka Boża od samego początku wpisała się w obecność powołania diakonatu stałego w Kościele w Polsce¹⁸. Pierwsze święcenia diakonatu stałego w naszym kraju odbyły się 6 czerwca 2008 r. w Toruniu. Przypomnijmy, że miały one miejsce w diecezjalnym Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy, która, dodajmy, jest patronką diecezji toruńskiej. Tak więc pierwszy diakon stały w Polsce, dk. Tomasz Chmielewski otrzymał święcenia przed obliczem Maryi. Przed tym samym wizerunkiem w 2015 r. diakoni stali z różnych diecezji, którzy na początku lipca przeżywali swoje rekolekcje w Przysieku pod Toruniem, dokonali zawierzenia swojej posługi Matce Bożej w znaku Nieustającej Pomocy¹⁹.

¹⁶ E.K. CZACZKOWSKA, *Prymas Wyszyński. Wiara, nadzieja, miłość*, Kraków 2020, s. 228.

¹⁷ Zob.: D. CHMIELEWSKI, „Kwiatek do kożucha”, czyli *rzecz o diakonacie stałym*, w: W. ROZYNKOWSKI (red.), *Diakonat stały w Kościele w Polsce*, t. 2, s. 95–119.

¹⁸ Zob.: W. ROZYNKOWSKI, *O zawierzeniu Maryi diakonów stałych*, s. 55–62; TENŻE, *Każdy diakon będzie patrzył na Maryję – o duchowości maryjnej diakona stałego*, w: W. ROZYNKOWSKI (red.), *Diakonat stały w Kościele w Polsce*, t. 2, s. 167–178.

¹⁹ Zob.: TENŻE, *Diakonat stały w Kościele w Polsce – zarys historyczny*, w: TENŻE (red.), *Diakonat stały w Kościele w Polsce, Historia – teologia – wyzwania*, Pelplin 2019, s. 78.

Od 2016 r. diakoni stali posługujący w Polsce przeżywają co roku na Jasnej Górze swój adwentowy dzień skupienia. Spotkanie rozpoczyna się Eucharystią w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej. Po błogosławieństwie ma miejsce zawsze zawierzenie Matce Bożej wszystkich diakonów stałych posługujących w Kościele w naszym kraju. Nie mam wątpliwości, że tym, który nas inspirował do takiego aktu, był Prymas Tysiąclecia. Można bowiem powiedzieć, że diakoni stali wychowywali się i dojrzewali do podjęcia decyzji o oddaniu się Maryi w cieniu zawierzenia prymasa.

Poniżej przytaczam tekst zawierzenia, który został odczytany przed obliczem Matki Bożej Jasnogórskiej 30 listopada 2019 r., a następnie został złożony w archiwum jasnogórskim:

Służebnico Pańska z Jasnej Góry!

Przed Twoje oblicze na Jasnej Górze przychodziło wielu, zawierzali Tobie swoją historię, swoje powołanie, swoje życie. Królowie zawierzali kraj, biskupi diecezje, księża parafie, rodzice dzieci, młodzi ukochanych i swoje plany na życie.

Dzisiaj my, diakoni stali, posługujący od 2008 roku w Kościele w Polsce, klęczymy przed Tobą, Matko Boża, prosząc, abyś wysłuchała i przyjęła nasze zawierzenie.

Maryjo, która byłaś posłuszna Słowu Bożemu, Tobie zawierzamy nasze słuchanie Słowa Bożego i jego przepowiadanie.

Maryjo, która pomagałaś rodzić się Kościołowi, Tobie zawierzamy owoce naszej posługi.

Maryjo, która w Kanie Galilejskiej zauważyłaś brak wina, Tobie zawierzamy naszą wrażliwość na potrzeby wiernych.

Maryjo, która cierpiałaś pod krzyżem, Tobie zawierzamy wszystkie nasze trudy, cierpienia i odrzucenia.

Maryjo, która wiodłaś życie pokornej Służebnicy Pańskiej, Tobie zawierzamy naszą codzienność.

Maryjo, która byłaś posłuszna i wierna wezwaniu Bożemu, Tobie zawierzamy nasze posłuszeństwo i wierność Kościołowi.

Maryjo, która jesteś Matką Miłosierdzia, Tobie zawierzamy nasze słowa, gesty i postawy wobec każdego człowieka, którego spotykamy.

Maryjo, która współtworzyłaś dom Świętej Rodziny w Nazarecie, Tobie zawierzamy nasze domy, a w nich szczególnie nasze żony, dzieci i rodziny.

Maryjo, która dla wielu byłaś i jesteś Matką Nadziei, Tobie zawierzamy naszą przyszłość, nasze powołanie, naszą posługę oraz tych wszystkich, do których Bóg nas posyła.

Maryjo, która jesteś opiekunką powołań, Tobie zawieramy wszystkich, którzy rozeznają powołanie do diakonatu stałego.

Maryjo, tak jak wysłuchiwałaś wielu przed nami, przyjmij i nasze zawierzenie. Amen²⁰.

Zakończenie

Osobiste zawierzenie prymasa Stefana Wyszyńskiego Matce Bożej w uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny 8 grudnia 1953 r. w Stoczku można nazwać zaczątkiem wielu dzieł maryjnych, które zaistniały zarówno w życiu osobistym prymasa, jak i szerzej – w historii Kościoła w naszym kraju. To wewnętrzne natchnienie maryjne Prymasa Tysiąclecia inspirowało i nadal inspiruje wielu. Jednym ze środowisk, które czerpie z tego dziedzictwa, są diakoni stali, którzy posługują w Kościele w Polsce od 2008 r.

Diakoni stali mogą odczytać zawierzenie prymasa bardzo osobiście. Tak jak on oddał się Maryi i na tej decyzji budował swoje życie, tak samo i oni mogą to uczynić. Nie mam wątpliwości, że prymas nawet zachęca diakonów stałych do zawierzenia swojego życia i powołania Maryi. W jego oddaniu Matce Bożej mogą oni szukać inspiracji duchowych, wzoru ewangelicznej postawy, zachęty i gorliwości do ciągłego nawracania się, czy pomocy w codziennym wypełnianiu swojego powołania.

Na koniec odwołajmy się jeszcze raz do postawy prymasa. Maria Wantowska, członkini Instytutu Prymasa Wyszyńskiego, takimi słowami rozpoczęła swoje wspomnienie o Prymasie Tysiąclecia: „Dziś już niemal powszechnie znana jest tajemnica, że mocą życia Księdza Prymasa, jego służby Kościołowi i Narodowi było, najściślej związane z zawierzeniem Bogu, oddanie się Matce Najświętszej”²¹.

Niech mocą życia diakonów stałych, odkrywających swoje powołanie, jak i posługujących w Kościele w Polsce, będzie także ich związek z Matką Bożą. To Ona, pomagając odkrywać we wspólnocie wiary tajemnicę ich powołania, może uczynić z tego, co się często wydaje być dzisiaj jeszcze martwym, zielone drzewo wydające dobre owoce.

---

²⁰ W. ROZYNKOWSKI, *O zawierzeniu Maryi*, s. 56–57.

²¹ A. RASTAWICKA, B. PIASECKI (red.), *Czas nigdy go nie oddali*, s. 161.